

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman na avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se bliz govornijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Se že jasni!

Z Dolenjskega, 30. junija.

Pisalo se je dosti o novomeški lokalni zadevi, namreč o stavbišču za novomeško gimnazijo. To bojevanje je bilo jako zanimivo, in sicer zaradi tega, ker se je dvorni svetnik v pokoju, Šuklje, pokazal v luči, v kateri ga doslej še ni videla večina rojakov. Pojedinci, ki so nekdanj intinnejše občevali z njim, so že dlje časa opazovali, da se ta človek obrača tje, kjer je zdaj in kjer bo v bodoče, dokler ga ne vrže kaka neugodnost tudi iz tega tira.

Novomeščani smatrajo kot dokazano, da je Šuklje zgolj iz sebičnih namenov ponudil svoje njivo za stavbišče gimnazije. Povedal je dolgo prej sebi blizu stoječi osebi, še predno se je začel časnikarski boj, da pride na zeleno, če se mu to posreči. Seveda, druga poslopja bi se tudi gradila na tej njivi in njegovo grajsko poslopje bi zadobilo veliko večjo vrednost. Drugo Novo mesto bi se začelo graditi koncem Kandije. Premislil ni, da pride s tem v jako siten položaj. Dr. S. izjavil je Šukljeta z nekim dopisom v »Narodu«, v katerem je na to sebičnost pokazal, ven na plan. Šuklje se je moral opravičiti. Tako umazan vendar ni smel pred svetom ostati. In storil je to tako, kakor tisti, o katerem velja: Mancher markirt grosse Interessen, um seine eigenen kleinen zu bemänteln. Razgrajal je z napravljenim patosom, kakor dr. Šusteršič v deželni zboru, psoval osebe, na katere je bil najbolj jezen, ker ga niso pustile pri zadnjih volitvah priti do mandata, in potem zagovarjal z občnega stališča svoj projekt, ki ni in ne bo izvedljiv. V tej polemiki se je postavil Šuklje na stališče, na katerem se samohvalno izigrava kot jedino rešilno moč slovenstva. A to le po sredstvih klerikalne stranke.

Ta malenkostna lokalna zadeva je konec storila Šukljeta laviranju v klerikalni tabor in zdaj ve vsak, s kom ima opraviti. To je velike koristi za narodno-napredno stranko. Zdaj mora stranka zadovoljna biti, da je dr. S. pazil na tega

človeka. Ako bi bil Šuklje pri deželno-zborskih volitvah mandat dobil, — že mesec dni pred volitvijo so bili klerikalci gotovi, da pridobijo idrijski mandat, — bi danes v deželni zboru zdajšnje večine ne bilo. Šuklje je hotel mestni mandat imeti. Za kmetkega mu ni bilo. Ponujal se mu je. Bodi, da postane deželni glavar, — zabavljal je na g. Detelo prav grdo — bodi, da s prvim korakom v klerikalni stranki zasede mesto, katero bi mu bilo všeč. Pri liberalcih ni najti dosti gmotnih sredstev. — Naj si bo še toliko trdo, Šukljeju očitati to stran, očitati se mu mora vendar. In danes je hofrat! Kdaj je še kak avstrijski dvorni svetnik šel med radikalce? — Pa z lepim darilecem bi vstopil Šuklje med klerikalce, ko bi jim prinesel mandat dolenjskih mest. To je dr. S. vedel in zaradi tega se mu je uprl. In zaradi tega besna srditost nad nekdanjim prijateljem. Dr. S. je postal Šukljetu fiksna ideja. Ker mu je spodletelo, dobiti mandat dolenjskih mest, moral je Šuklje mirno čakati, da se kaj primeri, da prestopi javno v klerikalni tabor. Zdaj mu je bilo opravičiti svojo umazanost, a pri tej priliki se je tudi prestopilo javno tje, kamor ga je vlekel, kjer je že dlje časa prostora iskal. Z dr. Šusteršičem sta bila, kakor je »Slovenec« že pred par leti pisal, spravljeni. Dr. Missia je želel Šukljeta pridobiti in tej želji se je dr. Šusteršič uklonil. Prošt dr. Elbert pa je posredoval. Šuklje je s svojim nastopom v »Slovencu« preludiral razgrajanju tovariša dr. Šusteršiča v deželni zboru. Stavimo kaj, da je bilo v »gradu na Kamnu« veliko veselje nad »največjim prijateljem« slovenskega ljudstva ter njegovim nastopanjem. Deželnega glavarja g. Detele izjava, da neče več takim ljudem predsedovati, je upe Šukljeto v plamen razvnela. »Zdaj me rabi klerikalna stranka in zdaj bodem jaz otvoril novo zgrajeni deželni dvorec!«

Če se deželni zbor ne razpusti in g. Detela ne odstopi, pride Šuklje v kratkem v deželni zbor. Jožef Dular, ki je svoj deviški govor s tintnikom govoril, bo odstopil in Šuklje pride na njegovo mesto.

Tudi temu je Šuklje v navedeni polemiki preludiral, laskajoč se kmetom Podgorcem. Z meščanstvom se je popolnoma razdril. Zdaj bo kmete pomagal poganjati v farovski hlev ter meščane gmotno oškodovati, kjer bo mogel. Prvi nastop je pokazal talentiranega učenca. To se bo markiralo s tem, »da je meščanstvu v vseh ozirih že odklenalo in tudi meščanstvu na Slovenskem« in z Ertl-Lichtovo knjigo v roki se bo konkuriralo dr. Kreku. Dokler bo dr. Tavčar v deželni zboru, ki pozna vso Šukljeto dozdaj pot skozi življenje, bo dosti zanimivosti. V stranki veleposelstva bo našel Šuklje jako izkušeno protitežje. V tej stranki ga nobeden ne mara, tam stoji njegov barometer pri preziranju.

Dobro je, da se je to že zdaj razvilo. Na jako važnem torišču dolenjskih mest stranki danes Šuklje ne more več škodovati. Ako bi ne prišlo do tega nastopa, bi bil Šuklje, — časa ima, — lahko škodoval stranki na tem važnem volišču. Da je to bilo njegovo stremljenje, je zdaj povsem jasno. Tudi navidezni prijatelj naši stranki, kakršnega se je Šuklje še delal pred volitvami v deželni in državni zbor, bi ji vedno škodoval. Kurs v dvornih krogih je klerikalizmu ugoden. Šuklje je hofrat, na to dostojanstvo je ponosen, dasi mu je le-to hrbitišče skrivilo, če je v slednjih 20 letih kdaj imel ravno. Zdaj je odprt njegov vizir.

Klerikalcem prinese svoj talent, svoja izkustva. Ako bo prvi še tako živ, kakor je bil v ravno minoli polemiki z vsem, kar mu je prej bilo »ljubi prijatelj« in »ljubi rojaki«, bo pokazala bodočnost. A toliko je že danes gotovo, da velike uloge v klerikalni stranki ne bo igral. Tam se je treba pokoravati višjim voditeljem izvan kranjske dežele, tam ga čakajo boji z dr. Šusteršičem in kar mu bo vedno na poti, — zaupali mu ne bodo. Nikdar mu niso zaupali naši duhovniki in kar so dolgo časa z najgršimi psovskami označevali, ne bodo odkritosrčno objemali. In zadnji nastop Šukljeta jim kaže, da bi bil v stanu, enkrat, — če mu po volji

ne delajo, po volji ne strežejo, — izkidati ves njihov gnoj na solnce. Izrabljali ga bodo pri razbijanju napredne stranke in oškodovanju meščanstva, mu vrgli kak kos — a poljubljivali ga ne bodo, dasi bode on v njej marsikatega kot »ljubega prijatelja« poljubljeval. — Potem, ko tudi tam izpreže, bo spisal v poduk in izgled svoj življenjespis. »Die Memoiren eines Revolutionärs«. »Svet je okrogel«, kaj ne, g. dvorni svetnik!

O p o m b a u r e d n i š t v a: Dopisni-kova izvajanja so vseskozi resnična. Šuklje je res na poti, da popolnoma preskoči v klerikalni tabor. Toda to nas ne plaši, narodno napredna stranka se Šukljeta čisto nič ne boji in politična zrelost in zavednost meščanstva ji je porok, da so Šukljeto-tovi manevri brez upanja na zmago.

V Ljubljani, 1. julija.

Nemštvo na vseh koncih in krajih.

V zadnjem času so prinesli velikomemški listi članke »Nemštvo v Siamu«, »Nemštvo v Maroku«, »nemško šolsko društvo na Rumunskem« itd., in vsi ti članki naglašajo, da nemštvo povsod krepko napreduje. Povsod se Nemci organizujejo, ločijo od drugih, ustanavljajo svoje posebne šole, cerkve in časopise. Asimilacije ne poznajo. In vendar jih puščajo tuji narodi v svoji sredi na miru ter jim ne delajo ovir v narodnem, kulturnem in gmotnem napredovanju. Celu v Siamu in v Maroku se Nemcem ne dela krivica! Dā, niti na Francoskem, torej nekako v deželi sovražnikov, se širijo Nemci. Saj imajo v Parizu svoj list. Le v Ameriki in na Angleškem se nemški agresivnosti stavijo male meje. Listov in društev pa imajo v Ameriki nebroj ter se jim seveda narodnost ne krati. Ali v Londonu se nemštvo ne more razviti do tiste imenitnosti kakor žele Vsenemci. Nasprotno, Angleži jih celo raznarodujejo, ker jim ne dovolijo tvoriti celih otokov sredi angleških mest. Pred 10 leti so imeli Nemci v Londonu še šest nemških ljudskih šol in višje učilišče, nekako realno gimnazijo; danes pa imajo le še 4 ljudske šole, dasi je v Londonu

LISTEK.

Kralj na Betajnovi.

Drama v treh dejanjih. — Spisal Ivan Cankar. Ljubljana 1902. Založil L. Schwentner.

II.)

Prva beseda: kupujte in čitajte!

Ni mi toliko namen, pisati kritiko o tem najnovejšem Cankarjevem delu — dasi bi zaslužilo vsaj nekaj vrstic človeka, ki se čuti strokovnjaka, — za svojo osebo se zadovoljujem v glavnem s protestom proti temu, da bi se take pojave v našem slovstvu bagatelizovalo na tak način, kakor sem čital doslej v dveh »ocenah«.

Ali pa je, za božjo voljo, mogoče, da »Kralj na Betajnovi« gospodje recenzenti res ne — razumejo? Hm, zdi se mi, da ga zelo dobro razumejo in zato ga »seveda« ne razumejo... Sicer pa: pojte no! — briga se Cankar, ali je »Kralj na Betajnovi« klerikalen ali liberalen državnozbornski kandidat! Zajel je z žlico iz življenja in on je zadnji, ki more kaj

*) Ker sta nam došli še dve oceni te zanimive drame objavljamo ju, izpustivši le ono, kar se ponavlja. Op. ured.

zato, ako vam ono, kar plava po njej, noče preveč dišati!...

Ali pa morda »Kralj na Betajnovi« zasluži, da se ga kar tako vrže stran? Cankarjevi ljudje so včasih malo čudni... sama duša, nič mesa in še manj kosti... Ne, gospoda! Jaz vidim pri Cankarju baš s tega stališča nekaj napredek! Tu stoji pred nami hrust, da ga je groza pogledati! Iz ekstreme v ekstrem je skočil — sicer Cankar! Prej slabotneži, zdaj naenkrat siloviteži... V sredi stoje pa normalni ljudje, toda teh Cankar ne mara!... Kdo bi mu jih hotel vsiljevati?

Tehnično se mi vidi delo izborna, Par scen je prekrasnih!

Hvaliti Cankarjevo duhovito, blestečo dikojo, bi se pravilo... Samo, da spominja zdaj, ko smo čitali že toliko Cankarjevega, Cankar vse preveč na — Cankarja...

In potem — oni konec! Ali misli Cankar res, da je dobiti tako lahko dva taka sodnika v enem kraju, — bodisi že, da sta tako neumna ali pa tako brezmejno korumpirana?... Ta neutemeljeni konec zelo kvari! Morda pa Cankar že preveč sovraži in zaničuje ljudi in škoduje zato mesto njim — svojim spisom? Zadnja beseda: kupite in čitajte! Š.

III.

Največkrat se Cankarju predbaciva, da je nejasen, da njegova dela nimajo dovolj markantnega zasnutka, ne zavoja in razvoja, dočim se vedno povdarja, da je Cankar dober psiholog. To je zelo enostransko mnenje. V prvi vrsti je pač potrebno verjeti, da ima vsak posamezni človek svojo individualnost, da je vsako pravilo o principu le obteževalno, le nekak »Mittel zum Zweck«, da se ta individualnost kaže v neizmerno večji meri pri umetnikih, in čim jačja je ta, tem jačji je upor proti vsaki formi. Individualnost zanika obliko, ker je ona sama na sebi nje negacija. S to trditvijo pa nečemo iti predaleč. Vsako delo dobi šele pomen, če ima tudi svoj namen in ta namen ima zaslonbo ne le v egoizmu, ampak tudi v altruizmu. Iz tega izhaja, da se vsake oblike, pravila popolnoma ne moremo in ne smemo iznebiti, ker bi sicer postalo vsako naše delo s tem trenutkom brezpomembno. Posebno pa drama, namenjena za predstavljanje, ne more pogrešati oblike in mora imeti poleg drugih zahtev tudi ekspozicijo, zavoj in posebno krepak razvoj.

Cankar je velik individualist in poleg tega več nego le talent. On se ne trudi,

da bi risal zunanje dejanje markantno, a vključ temu je pri njemu vse, kar piše, dejanje, vse mogočno duševno gibanje. V njegovih delih je vse, kar imenujemo ekspozicijo, zavoj in razvoj le površno, zelo nalahko označeno, ali pa sploh ne. Tem bogateje, tem krepkeje je pa duševno dejanje njegovih oseb. Tu je Cankar mojster. Čudimo se, kako male težave mu dela, zaglobiti se v najtemneje, v dozdevno najneznatnejše koticke človeške duše in kako mogočno zabrni njegova struna, ko se dotakne tega predmeta. To opisovanje, ti predmeti, te oblike tvorijo pač njegovo individualnost in do te ima on pač polno pravico. Ni dvoma, da bi Cankar svojih posebnosti ne poznal, iz česar sledi ravno taka neverjetnost, da bi on sledil raznim kritikom in spreminjal svoje predmete in oblike.

Vse to, kar smo rekli, velja za njegovo najnovejšo delo: »Kralj na Betajnovi«. Smešno je povdarjati, da je v tej drami premalo dejanja in da ni za oder. To se čuje tako, kakor bi hoteli Cankarju predbacivati največjo omejenost v tej stroki, kakor da je imel on v resnici namen, pisati dramo »za oder«, da se mu je pa to opetovano ponesrečilo. Prepričani smo, da tega ni nameraval, akoravno

okoli 150.000 Nemcev. Nemški otroci morajo zahajati v angleške šole, ker ni nemških. Tudi v angleške cerkve hodijo Nemci, ker nimajo zadosti svojih. Lista imajo le dva, a še ta sta tednika. Zato čitajo Nemei angleške liste. Nemštvo tako izginja v angleškem življu bolj in bolj. Velikonemški listi zategadelj sila tarnajo ter zahtevajo korenite odpomoci. Sam cesar naj bi se potegnil za zapuščene brate! Toda nemštva vendarle ne bo manje, kajti za izgube med Angleži in Američani se Nemci odškodujejo med Poljaki in Rusi ter med Slovaki in Slovenci! Na Ruskem je prišlo že tako daleč, da se zdi celo ruski vladi potrebno, upeljati nemščino kot učni predmet na gimnazijah! V Moskvi in v Peterburgu se torej ne ravna po vzgledu Londona! Nemci pa zato vendarle ne dovolijo niti na Dunaju češke šole!

Odprava smrtnih kazni.

Na Francoskem so zopet začeli agitirati za odpravo smrtnih kazni. Federacija delavskih borz je imela zborovanje, kateremu bi moral predsedovati Anatole France, ki pa je poslal radi obolevosti samo pismo, v katerem pravi: Navada juridičnega umora se je ohranila od najstarejših časov. Sramota je, da ima Francija še smrtno kazen, dasi je odpravljena že v mnogih deželah. Rabiti se ne sme več, ker se odpravi itak. Zakaj niso predsedniki republike sledili vzgledu, ki jim ga je dal Jules Greoy! Kar se tiče vojaškega kazenskega zakona, ki kaznuje s smrtjo dejanja, ki niso zločini, da, niti prestopki ne, tak zakon se mora odpraviti. Armada je tudi le kos upravne delokroga, kakor kmetijstvo, finance, javni pouk, in razumeti ni možno, da obstaja še vojaško sodišče, a ne kmetijsko, finančno ali šolsko sodišče. Vsaka posebna justica stoji v nasprotju s temelji modernega prava. Vojaske profosi se bodo zdeli našim potomcem prav tako zastareli in barbarski, kakor fevdalni in duhovniški sodni dvori. — Skupščina je sklenila poslati parlamentu peticijo, naj se smrtna kazen sploh odpravi. Ker sedi v ministru več nasprotnikov smrtnih kazni, baje agitacija ne ostane brez uspeha. V Avstriji se pa na kaj takega niti ne misli. Tu nas zanimajo bolj malenkostni boji strank in stranci, prvakov in prvačkov. Da bi se omejila vpliv in ekskluzivnost vojaštva ter da bi se mu vzele pravice, ki mu v modernem času ne gredo več, kaj takega si v vojaški avstro ogrski državi nihče ne upa doseči. Smrtnih kazni med vojaštvom in sploh ostanejo pač še nekaj desetletij v zaostali Avstro Ogrski!

Najnovejše politične vesti.

Kronski svet pod predsedstvom cesarja se je vršil včeraj na Dunaju. Posvetovanje je trajalo nad 4 ure ter se je bavilo z nagodbenim vprašanjem. — Velik parobrodni kongres se je otvoril včeraj v Düsseldorfu pod protektoratom nemškega prestolonaslednika Friderika Viljema. Sestanka se je udeležilo 2400 oseb. — Vojaška konvencija med Rusijo

in Bolgarijo se je baje sklenila o priiliki bivanja bolgarskega kneza na Ruskem. V dogovoru se zavezuje Rusija, priskočiti Bolgariji, ako bo trebalo, na suhem in na morju. Nasprotno pa bo tudi Bolgarija z vso svojo oboroženo silo Rusiji na razpolago, ako bi se zapletla v Orijentu. Tudi svoji obe luki s premogom vred prepusti v mirnem času ruskemu brodogradstvu. — Bolgarski knez v Parizu. Včeraj je priredil francoski zunanji minister Delcassé banket, h kateremu je bil povabljen tudi bolgarski knez Ferdinand. — Sodno preganjani minister. Italijanska zbornica je dobila poziv sodišča, naj izroči ministra zunanjih zadev Prinettija ter posl. Franchettija, ki sta se nedavno dvojebojevala. — Pri mestnih volitvah v Rimu so zmagali liberalci. Odletel je tudi doseđani provincialni svetnik, papežev telesni zdravnik dr. Lapponi. — Panama (Istmus) prekop se bo vendar začel kopati, ker je predsednik Roosevelt podpisal tozadevni zakon. — Cesarjev program. Dne 31. avgusta se odpelje cesar Franc Jožef v Trst in od tam v Pulj, kjer bo prisostvoval do 3. septembra manevrom mornarice. Dne 4. septembra pride zopet na Dunaj, a od 12. do 16. septembra bo prisostvoval velikim vojaškim vajam na Ogrskem. — Nova uprava burskih držav. Transvaal in Oranje se razdelita na distrikte, v katerih bodo uradovali guvernerji.

Izpred sodišča.

V soboto so se vršile pri deželni sodnji (predsednik g. deželni svetnik Andolšek) sledeče obravnave:

1. **Prebrisani mežnar.** Poročali smo že svoje dni o prebrisanem hlapcu pri oo. frančiškanih; ki si je privoščil precejšnjo svotico iz cerkvene pušice. Verniki so tisti dan posebno pridno in živahno nosili svoje krajcarje, ker je bila velika procesija in ker ima na tak dan žrtvovan groš še posebno vrednost. Hlapec frančiškanov, France Klanšek, pa si je mislil, — »Zakaj bi i jaz ne imel majhnega dobička od te žive vere Ljubljancev? Zakaj vse drugi?« In šel je ter v hipu, ko je imel denar v zakristijo nesti, spravil lepo okroglo svotico. Kar se tiče denarja, imajo pa frančiškani kakor vsi drugi ljudje pazne oči in — hop, imeli so ga že! Dobil je tri mesece ječe.

2. **Posesnik Jaka Bizjan** na Petkovcu se je pred kratkem skregal po zavžitem vinčku v domači krčmi. Posebno hudo se je sprl z Janezom Trčkom, posestnikom v Rovtah. Ta Rovtar je bil precej silovit in je žalil toženca na vse načine. Končno ga je še primerjal s psom in mu dejal: »No, šek, pojdi sem!« Sedaj je lonec vzkipeł, že sta skočila skupaj. Pri tem boju je Trček nakrat zapvil, da naj Bizjan pusti njegov palec in res, ko sta se nehala klofutati, je imel Trček ves razgrizen in razmesarjen palec na levi roki. Obvezal ga je sam, ne da bi šel precej k zdravniku, katerega je šele obiskal, ko se mu je rana vnela. Sedaj je prst skoraj popolnoma trd in ga ne bode mogel več rabiti. Drug dan sta se »glihala«. Ker je bil toženec tudi po glavi nabit, mu je plačal Trček vsled »glihenge« 16 K. Najbolj jih je pa »zgli-

ko vidi, da je Maks Francki bolj priljubljen, tedaj mu plava Maks pred očmi kot ideal. Ali ni morda dovolj takih ljudij med nami? Tega zmožni so posebno oni ljudje, kateri so slabotni po duhu, pri katerih izvira njih zadovoljnost iz nepoznanja sveta in katerim je življenje breme; oni obračajo svoj plašč po vetru in izpreminjajo svoj značaj, kakor nanašajo okolnosti. Tak je Bernot. In zakaj bi se tudi taki ljudje ne opisovali? Ako kdo misli, da sta Kantor in župnik pretirana, ne pozna sveta.

Ta drama je Cankarjevo delo druge vrste. Napisal je že dokaj boljšega. Da bi bila ta slika satira ravno na naše politične razmere, kakor je nekdo, ne vem kje, trdil, je presmela trditev. Zakaj ravno na naše razmere? Takih Kantorjev in župnikov, takih Maksov in Bernotov dobiš tudi drugje.

Kdor je vaje mirnih barv, zlizanih prehodov, zadovoljnih obrazov, mirnega življenja, temu seveda Cankar ne bo ugajal. Kdor pa želi pravega umetniškega, krepkega čtiva, kratkih, a krepkih potez, nemirnih ljudij, ta naj poseže po njem, čita naj z razumom in našel bo več na eni strani, nego v debelih zvezkih nekaterih pripovednikov.

Kranj.

Avrelij Dež.

halac« sodnija, ki je prisodila tožencu tri mesece težke ječe s postom in trdim ležiščem na vsakih 14 dni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. julija.

— **Osebnosti.** Imenovani so: profesor na mestni realki v Idriji g. dr. Vladimir Herle in suplent na I. drž. gimnaziji v Ljubljani g. Anton Jeršič — profesorja na drž. gimnaziji v Kranju in suplent na gimnaziji v Novem mestu g. A. Škerlj profesorjem istotam. Premešeni so profesorji gg. dr. Valentin Korun in dr. Fran Riedl iz Kranja v Ljubljano ter Josip Wester iz Novega mesta v Ljubljano.

— **Promocija.** Danes je bil na vseučilišču v Gradcu magister pharm. g. Gabrijel Piccolli ml. promoviran doktorjem filozofije.

— **Pesek v oči.** »Slovenec« poroča, da so se zadnje nedelje vršili po celi deželi shodi, pri kojih so bile z navdušenjem sprejete resolucije, kojih so polne kože iz Ljubljane po celi deželi raznesli. Vse se je tiskalo po Ljubljani, potem pa so se mobilizirali kaplani. Ti so poklicali nekaj cerkvenikov, nekaj ključarjev, in vse to je potem, ko je kaplan zahteval glasovanje pod smrtnim grehom, z navdušenjem glasovalo za resolucijo, kojoj je bil poprej Šusteršič v Ljubljani sam skoval. Poznamo to sleparijo z ljudskim mnenjem: prav kakor bi se teleta v mesnico podila! Vzlic temu pa bodo klerikalci kričali: ljudstvo je odobrilo pobalinstvo klerikalcev v deželnem zboru. Našo nerazodno ljudstvo je v mnogih krajih že tako, da bi glasovalo za smrtno svojo obsodbo, če bi kaplan to zahteval! Zategadelj se teh shodov ne plašimo preveč, mi se le čudimo, da jih klerikalci prvo nedolgo niso še več skupaj zbobnali! Klerikalna stranka je sleparska stranka, in niti jednega koraka ne napravi, da bi ne sleparila. Tako so tudi nedeljski shodi sleparija, in to v pravem pomenu besede!

— **„Slovenecem“ za zrcalo.** Sobotni »Slovenec« prijavlja neko — štajerskemu duhovniku — pisano pismo župana Hribarja. Kakor po navadi, tako je tudi o tej priliki iz dotičnega pisma priobčil le ono, kar sodi, da odgovarja namenu, kateri mu je bil s priobčenjem tega pisma pred očmi. V županovem pismu bil je pa še tudi drug, prav važen stavek, ki ga je pa po svojem resnicoljubju sloveči »Slovenec« kar jednostavno utajil. Zadnji stavek onega županovega pisma se namreč glasi: »Sicer se pa duhovniki, ki imajo v tem oziru čisto vest, po mojih v deželnem zboru izgovorjenih besedah ne morejo čutiti zadete.« — Seveda je na Kranjskem takih duhovnikov izza Missijevih časov in po Jegličevih naročilih prav malo. Na prstih obeh rok dali bi se menda sešteti. Zato je pa tudi umevno, da »Slovenec« navedeni stavek iz županovega pisma ni po godu. Duhovniške posode v njegovem uredništvu se pač čutijo zadete.

— **Velika nesreča** — se je nam pripetila! Ker ne čitamo vsake številke glasila jugoslovanske socialne demokracije, in ker časih smatramo marsikaj za neumno, ali vsaj neslano burko, kar se tiska v tem svetovnem glasilu, smo pregledali, da so nam gospodje iz ulice Boschetto očitali, da smo bili od strani vlade podkupljeni radi sladkornega davka. Mi bi se v tem pogledu lahko sklicevali na to, da smo najostreje pisali proti Thunovemu ministru radi omenjenega davka ali takim ljudem, ki vsikdar očitajo podkupljivost drugim, dasi se sami prodajajo za prav nizko ceno, kakor smo videli v Idriji, bi bilo zaman, odgovarjati resno in dostojno. Zategadelj gospodom iz ulice Boschetto prav mirno in stvarno odgovorimo, da je govorica, da nas je radi sladkornega davka vlada podkupila, prav navadna laž, skrpana v redakciji »Rdečega prapora«, da je ta govorica potemtakem pristna in prava faloterija glasila jugoslovanske demokracije, ki je sedaj že tako globoko padla, da ima glavno svoje taborišče v tržaških kloakah!

— **Goška afera** dobiva novo lice v trenutku, ko kurat Ferjančič za cesarsko milost z drznim čelom berači! Na 6 mesecev obsojeni kmet Jerončič hotel je

že na prvi razpravi vstati in vso resnico povedati, toda poleg sedeči kurat Ferjančič ga je za rokav nazaj na klop potegnil, češ, naj za Boga ničesar ne izda in ovadi, saj ne bo itak ničesar plačal in nič kaznovan. In siromak je z občudovanja vrednim samozatajevanjem kakor hipnotizovan celo to trpel, da se mu je dokazovalo, da je on pokojnega župana Žgurja udaril, dasi bi bil lahko z eno samo besedo pravega krivca izdal, krivca, ki se je med poštenimi klerikalnimi pričami nahajal. Jerončič je bil namreč v tistem trenutku dvignil od kamna zadeto svojo roko, ko je pravi krivec župana udaril, in to je bilo zanj usodno, ker so bile priče le njegovo dvignjeno roko videle! Mož je po obsodbi sicer godrnjal, ker je dobil najostrejšo kazen, dasi je bil eden najnedolžnejših razgrajčev, ali kurat in stric Habe sta ga znala brzdati in krotiti z različnimi grožnjami in obljubami, vzlasti, da mu ne bo treba ničesar plačati. Sedaj pa je treba plačevati, in ker nima večina ostalih obsojencev premoženja, mora on prestajati najhujšo zaporno kazen, poleg tega pa še vse stroške sam trpeti. To mu je bilo vender preveč. O vadi je vse znane mu krivce oblasti, in med temi krivci nahaja se zopet zace-sarsko milost proseči kurat, dva kuratova brata, stric Štefan Habe, več prizadnji obravnavi vsled pomanjkanja dokazov oproščenih krivcev in nekaj takih, ki so pri zadnji obravnavi celo kot priče nastopali, seveda kot poštene katoliške priče. Mesto pomiloščenja sme torej kurat Ferjančič s svojo vredno družbo pričakovati le nove kazenske pravde, ki bo vse štrene razmotala, dasi sta jih kurat in stric Habe prav po lisičje zamotala. Kurat in njegova družba so seveda vsled te ovadbe kar poraženi. Ovadnik Jerončič je najboljši dokaz in priča, kako teroristično zna kurat Ferjančič na priče in tok preiskave vplivati, za to pričakujemo, da se bode pravočasno prizadete kuratovu in njegove ožje družbe vplivanju odtegnilo ter pomagalo čisti resnici na dan!

— **Dr. Drag. Treo potrjen.** — V soboto je imel deželni zbor goriški sejo, v kateri je bila kakor smo že poročali, potrjena druga izvolitev dr. Treota. — V imenu volilnega odseka je poročal g. Alojzij Štrekelj. Poročilo naglašalo, da ljudska volja že drugič še v večjem številu zahteva dr. Treota deželnim poslanecem in da bi tudi tretja volitev ne dala drugačnega odseka; med tem časom, pa je bil dr. Treo pravilno vpisan v I. volilni razred v Gorici (— v Avberju je že volil! —), da torej ne kaže, delati ljudstvu nove sitnosti, delo in troške brez potrebe. Dr. Anton Gregorčič je tudi v javni seji strupeno nastopil proti potrditvi; klobasal je vse mogoče in nemogoče ter končno predlagal, naj se izreče 44 glasov za dr. Treota neveljavnim ter pokliče v deželni zbor g. Fabiani, ki je dobil 14 glasov. Italijani so molčali, ali smeh jim je igral na ustih, ki je razodel, kaj mislijo o modrosti dr. Gregorčiča, katerega je prejšnji dan razsvitljeval ožlindrani ljubljanski »sveti duh«. Deželni glavar ga je zavrnil, da je na dnevnem redu točka: »Potrditev dr. Treota itd.« in ne kaj drugega. Tudi vladni zastopnik ga je poučil o — neumnostih, katere je čvekalo. — Za dr. Treota so glasovali vsi Italijani, od Slovencev pa dr. Tuma, Štrekelj in Jakonič. Naravnost škandalozno se obnaša g. Bolko, ki je prišel v deželni zbor po volji naprednjakov. On, ki je bil vedno hud liberallec, je zdaj nakrat zlezal klerikalcem pod kute in pleše tako, kakor oni godejo. S tem je dokazal, kako je resničen on glas, ki je šel o njem, predno je bil izvoljen, da je — bogata prazna posoda. Več ne rečemo, pa bomo o priliki že še govorili!

— **„Gorica“ pred porotniki.** — V soboto je bila druga obravnava pred goriškimi porotniki na obtožbo g. A. Gabrščka proti odgovornemu uredniku »Gorice« — Prvič je bil obsojen na 200 kron globe, ali radi formalno pogrešenega vprašanja na porotnike je bila obsodba na Dunaju razveljavljena in odrejena nova obravnava. — Prvič (decembra 1. 1900!) je zagovarjal »Gorico« poleg žida dr. Rajm. Luzzetta tudi dr. Šusteršič, — drugič

pa sam Luzzatto. Dr. Žilindra je sicer šel v Gorico, ali čujemo, da ga je Luzzatto zavrnil, češ, da sam bolje opravi. — Dr. Luzzatto je na tej obravnavi izjavil, da bo govoril edino laški, in je odklanjal slovenske porotnike, dočim je Gabrščekov zastopnik dr. Stanič odklonil le dva Slovence, ki se mu nista zdela sposobna za tako težavno obravnavo — in druge vse Italijane. Inkriminovani članek je bil priobčen v »Gorici« že 3. aprila 1900 in je znan našim čitateljem. To je oni članek, ki je Gabršček tako užalil, da je pisal dr. Gregorčiču znano pismo, ki mu je doneslo obsodbo na 2 meseca ječe in pozneje premembo v denarno globo. — Vsakdo, ki je oni članek čital, ga je tolmačil tako, da obsega hudo razžaljenje, — porotniki v soboto pa so končno »razsodili«, da članek ni razgljiv. Oni so namreč zanikali prvo glavno vprašanje (ali je »Gorica« Gabrščka razžalila) — ter se vsled tega niso niti bavili z dodatnim vprašanjem (ali je doprinesla dokaz resnice). Ta izrek porotnikov je iznenadil vse, — ker nikdo ni pričakoval take rešitve, tudi pristaši »Gorice« ne. Mnogobrojno navzoče občinstvo je živahno komentovalo tak izrek porotnikov ter rabilo izraze, kakoršnih ponoviti ne moremo. — Vsakdo, ki je članek čital, enako državni pravdnik goriški, deželno in najvišje sodišče, so izrekli, da članek sam na sebi obsega razžaljenja, — le dvanajstotnica v soboto izžrebanih porotnikov je sklenila drugače... To je zopet nov dokaz, da tiskovne pravde take vrste ne spadajo pred porotnike! Dr. Luzzatto je v uvodu nesramno napadal Gabrščka kot ljutega sovražnika Italijanov, opozarjal na »Sočo«, kaj vse je že pisala proti Italijanom, koliko britkih ur je Gabršček prizadajal Lahom itd.!! Takega zagovornika je imela — »Gorica«!! Pravi, da je bil to uradni zagovornik! Treba nadeti, da »Gorica« je imela ves čas Šusteršiča. Zakaj potem še »uradni« zagovornik. — Urednik »Gorice« je res dvakrat zapored prosil odvetniško zbornico (— pesek v oči! —), naj bi se mu dal laščine zmožen uradni zagovornik, a obakrat je izrecno prosil dr. Rajmunda Luzzatta. In glejte, obakrat je turnus res »zadel« ravno Luzzatto! — Tako hoče slovenski list slepariti našo javnost! In tako smo doživeli v soboto škandal, da je zastopal sloveski list laški žid, ki je udrihal po slovenskem prvaku radi njegovih narodnih zaslug, pridobljenih v ljuti borbi z Lahoni, ter s tem pridobil laške porotnike. — Taki ljudje hočejo biti Slovenci! Fej!

— **Dr. Culukafr & Comp.** Na večer 23. t. m. je praznoval moški oddelek deželne blaznice na Studencu svojo običajno kresno slavnost, katera je prekosila daleč vse dosedanje veselice omenjenega oddelka, in prav gotovo tudi katerekoli avstrijskih blaznic sploh. Človekoljubni polkovnik tukajšnjega 27. pešpolka gosp. Friderik Zimburg pl. Reinerz poslal je v razvedrilo bolnikom brezplačno 25 mož godbe, pevsko društvo »Sloga« poslalo je svoje pevce in drugi dobrosrčni ljudje skrbeli so z veledušnimi prispevki za to, da je bilo mogoče bolnike slavnosti primerno pogostiti. Senožet, na kateri se je vršila slavnost, je bila odičena z brezštevilnimi lučicami in lampijoni, ob nastopivšem mraku pa se je, kakor je to ta večer navada, zanetil kres in zažigal umetalen ogenj. Veselico je posetilo tudi dokaj odlične gospode iz Ljubljane in od drugod in udeležilo se je je tudi častništvo tukajšnje garnizije. — Po vsem tem bi človek mislil, da se je veselica obnesla — a motiš se prijatelj! Veselica se je vršila — strah in groza! — brez farovškega dovoljenja, brez odobrenja zase tolikanj zaslužnega dr. Culukafr in brez udeležbe vseh petekurijskih katoliških idijotov, analfabetov in šnopsarjev, kateri pa so vedno pripravljeni, popiti bolnikom namenjeno pivo in pokrasti karkoli ni v zavodu pritrjenega z vijakom, od neznatnega lampijona pa do trhljih desk na obzidni strehi. Zato pa se »Slovenčev« dopisnik lepo potuhne in prav nedolžno opozori na zunaj zavoda red vzdržujočo orožniško stražo, vkljub katere se je pa vendar kakim desetim katoliškim capinom posrečilo, preplezati zid in utihotapiti se v zavod. A tudi nad »kaljenjem nočnega miru« se zgraža »Slovenčeva« farška raglja, ki pa za vsa-

konočno divje upitje, razbijanje, vriskanje in tuljenje žegnane šnopsa pijanih katoliških tolp nima nikdar grajalne besede! Če alijansa »Slovenčevih« dopisnikov še nadalje otrasa smrdeči svoj gobec, kaj je bolnikom prikladno in kaj ne, je seveda za nas irelevantno — in če svoje slaboumne buče zdravi s škapulirji, rožnimi venci, misijoni in z ekzorciizmi, naj nam ne zameri, da nimamo v napogled negativnih rezultatov pri eksperimentatorijih samih pravega zaupanja v njihovo veleučeno nezmotljivost in znanost. Če pa vse »sfali«, je pa še sveta inkvizicija tu, najradikalnejše sredstvo katoliške psihijatrije, katere tragični metodi zdravljenja je palo vsaj toliko žrtv, kakor pa oni na plesišču. »Božji mlini meljejo počasi — a gotovo« — največkrat seveda po farovžih, kjer ubija kap od tolste se cedeče, izpitane hlapce imena Gospodovega.

— **Gostovanje članov slovenske drame** julija meseca vršila se bodo v sledečih krajih: v četrtek dne 3. v Železnikih, v nedeljo dne 6. Brežicah na Štajerskem, v nedelje dne 13. v Šmartnem pri Litiji, v soboto dne 19. v Kranju, v nedeljo dne 20. v Kamniku, v soboto dne 26. v Postojni, v nedeljo 27. v Vipavi. Na vsa tozadevna vprašanja odgovori g. Adolf Dobrovolný, režiser slovenske drame v Ljubljani.

— **Nov ruski spis o Sloven-cih.** Gosp. A. U. Haruzin, ki je postal pred kratkim direktor v ministrstvu notranjih del, je izdal ravnokar jako zanimivo razpravo o kranjskem Krasu (Krajski kraj i ego čudesnja javljenja.)

— **Na slovenski c. kr. II. državni gimnaziji ljubljanski** (v Beethovnovih ulicah, št. 6) se bo vršilo vpišovanje in I. razred v nedeljo, dne 13. julija od 8. do 12. ure dopoldne. Zunaniki se vsprejemajo tudi na pismo zglasilo, ako pošljejo ravnateljstvu do 13. julija svoj rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 6 K 60 h vsprejemnine. Vsprejemne izkušnje se prične v torek dne 15. julija, in sicer pismene dopoldne ob poldesetih, ustne popoldne ob treh.

— **Abiturijentska veselica učiteljskihnikov.** Kakor smo zvedeli, priredijo po končani maturi abiturijenti obek tukajšnjih učiteljskih koncert v prid »Učit. konvikta«, ter »družbe sv. Cirila in Metoda«. Pri koncertu bode sodelovala cela vojaška godba. Kadar zvemo natančnejši program, govorili bomo o tem obširneje.

— **Gospod Pavel Drahsler,** disponent trgovine J. C. Mayer z manufakturnim blagom in prokurist te tvrde, se je po skoro 35letni delavnosti v soboto umaknil v zasebno življenje.

— **„Novi akordi“.** I. št. II. letnika je izšla z jako lepo vsebino in z veliko sliko dr. B. Ipavca. Več jutri.

— **Strajk pasarskih pomočnikov.** G. Tratnik je dovolil deseturni delavni čas. Drugi tega niso dovolili.

— **V Kamniku** je bil včeraj pokopan 87 let stari blapec Tone Perne, originalen tip, katerega je Ogrinec porabil za Pavleta v igri »V Ljubljano jo dajmo«. Služil je skoro petdeset let pri g. Josipu Rodetu (pri Cenetu).

— **Dekliško realno gimnazijo v Novem mestu** snujejo šolske sestre in novomeški prošt g. dr. Elbert.

— **Občni zbor ljubljanske društvene godbe** se je vršil v soboto večer »pri Škrjancu«. Po pripravljalnem obnem zboru meseca maja, kjer so se sprejela pravila in predložila vladi ter se je izvolil provizoren odbor, se je v soboto na podlagi potrjenih pravil vršil I. redni občni zbor. Vlada je delala društvo težave, a te so se premagale s potrpežljivostjo stvari na korist. Iz odborovega poročila je razvidno, da šteje društvo 479 članov, večinoma uradnikov in občinstva srednjih in nižjih slojev. Pri finančno ugodnejše stoječih meščanih pa društvo ni našlo pričakovane podpore. V Ljubljani se zahteva vse na podlagi najvišjega in najboljšega merila, a se ne stori dovolj, da se vzdrži vsaj dostojen začetek, iz katerega se more polagoma razviti kaj boljšega. Vzlic temu pa se godba vzdrži, saj je potrebna. Društvena godba je edina civilna godba, ki je vselej in vsakomur na razpolago in katera pozimi in poleti — v dobi, ko Ljubljana nima vojaške godbe — vstreza zahtevam mesta. Zato pa je dolžnost meščanstva, da

godbo podpira, sicer postane zopet navzno in odvisno od vojaške godbe, ki ne more in ne sme igrati vedno in povsod ali pa se bo morala klicati iznova v mesto kaka vaška godba. Društvena pravila so se v soboto odobrila, odboru se je dal absolutorij ter se je poštvalnemu predsedniku g. dr. V. Ravniharju izrekla zahvala. Sklenilo se je, da se takoj s prihodom novega kapelnika otvori šola, da se vzgoji naraščaj ter da se polagoma ustvari godba le iz domačinov. Končno so se vršile volitve. Izvoljeni so bili in so se takoj konstituirali g. dr. V. Ravnihar, predsednik; Stuchly, podpredsednik; Praprotnik, Bučar, Sachs, Čuden, Hruška, Fabian, Herzmann, Kessler. Končno je izrekel predsednik poziv na občinstvo, naj bi v obilnejšem številu pristopilo med podpornike godbe, da se podjetje razširi in izboljša.

— **Občinske volitve v Gorici.** Tudi pri volitvi v drugem razredu je stranka nezadovoljnejšev dosegla lep uspeh. Izmed treh njenih kandidatov sta zmagała dva, a zmagal bi bil tudi tretji, da niso klerikalci delali vzrage.

— **Katoličan v nesreči.** Konjski barantač in gostilničar »Vinogradniškega društva«, znani Kodela, je imel danes ponoči nesrečo. Mož je sicer vzoren katoličan, a vzlic temu so ga vzeli policaji. Kodela je že »pri Figovcu« uganjal burke. Razgrajal je in tudi denarnico metal ob mizo, češ, »mi, ki smo klerikalci, zaslužimo tavržente.« Ko so se ga v gostilni končno iznebili, je začel po Marije Terezije ceste sem in tja voziti in sicer tako naglo in tako neprevidno, da ga je policijski stražnik moral ustaviti. Kodela je začel stražnika zmerjati tako, da je ta bil primoran ga aretovati. Kodela ni hotel iti s stražnikom. Mešetar Mihael Vojska se je potegnil za Kodelo in je kar začel stražnika obkladati s psovki in mu grozil, da ga bode udaril. Stražnik je moral iskati pomoči, da je mogel aretovanje izvršiti. Med potjo na stražnico je Vojska udaril stražnika po obrazu in se mu zoperstavljal. Na stražnici so Kodelo izpustili, Vojsko pa obdržali v zaporu. Kodela bo zaradi javnega nasilstva seveda zaprt. No, pa bo že prebolel. Ko so ga zadnjič v Senožečah zaprli in sicer 14 dni, obsojen je bil tudi na plačilo odškodnine tistemu, kateremu je bil vrgel v glavo skodelico za kavo, je ta zapor prestal z veliko lahkoto.

— **Napad v „Zvezdi“.** Štirje pekovski pomočniki so sedeli danes ponoči na klopih v »Zvezdi« in se hladili. Okoli 1. ure prišli so štirje ponočnjaki skozi »Zvezdo« in so peli. Ko je tem jeden pekovski pomočnik dejal, naj bodejo tihi, so planili ponočnjaki na pekovske pomočnike in jeden je sunil Leopolda Štrukeljna z nožem v levo ramo in ga ranil. Policiji se je posrečilo ponočnjake poloviti in jih dati pod ključ. Napadalec z nožem je brezposelni klepar Ivan Virens.

— **Zaradi goljufije** je bil prijat črkostavec Anton Vidmar. Agentiral je za fotografa Rovška po deželi in sprejemal naročila za povečanje slik. Dal je Rovšku imena izmišljenih naročnikov in mu tako zvalil večjo svoto kot provizijo.

— **Tatvina.** Natakariči Terezi Zadnikarjevi na Dolenjski cesti št. 23 je bila ukradene denarnice s 4 K in zlat prstan iz omare v gostilni.

— **Z železnim drogom** je udaril po nosu vlivar Ivan Zidan kleparskega pomočnika Ivana Seška, ker mu je ta lučal pesek v obraz. Sešek je na nosu precej poškodovan.

— **Kamen v glavo** je zagnal neki deček 12letnemu Gabrijelu Hauptmanu na Sv. Martinu cesti. Deček je lučal kamenje po cesti.

— **Aretovanje.** Delavec I. M. 22 let star, rojen v Spodnji Šiški, pristojen v Slivnico, je bil danes ponoči zaradi hudodelstva nečistosti zoper npravnost aretovan.

— **Nepreviden voznik.** Včeraj popoldne je neki neznan voznik na križpotu Marije Terezije in Dunajske ceste skupaj zadel z ekvipažo deželnega predsednika. Voznik je pridiral z vozom po Marije Terezije cesti.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes, ob 8. zvečer koncert v Švicariji. Za nedelane 30 h vstopnine, člani in otroci prosti.

— **Prisiljenec pobegnil.** Včeraj popoldne je pri stavbi justične palače prisiljenec Alojzij Strajnar ukradel kleparskemu pomočniku Ivanu Badnu obleko in je potegnil.

— **Izgubljene reči.** Na poti z Viča v mesto je bila izgubljena kratka srebrna verižica. — Natak M. K. je izgubil neznano kje v mestu jekleno žepno uro. —

— **Cirkus Fumagalli** in družba Canestrelli prideta te dni v Šiško.

• **Najnovejše novice.** Veliki štrajk zaradi dveh krajcarjev. V vzhodnji Galiciji se je začela stavka poljedelskih delavcev ter se širi naglo proti Lvovu. Delavci zahtevajo samo povišanje dne za štiri novčice, a mesto teh so prišli že dve eskadroni huzarjev v pokrajino štrajka. — Ropar in kandidat. Nedavno zaradi rop v dosmrtno ječo obsojeni Morro je bil te dni v Beneventu postavljen za protikandidata v municipalni svet svoji glavni obtežilni priči. — Sladkorni davek v Italiji. Zbornica je sprejela izpremembo sladkornega davka. — Na otoku Elba so ustavili delo v vseh rudnikih. — Parni kotel se je razletel v tovarni Algisiras ter je ubil mehanika, kurjača in tri delavce, sedem delavcev pa je močno ranjenih. — Predilnica za juto v Simmeringu je sinoči pogorela. — 3000 lokomotiva se je dovršila v tovarni avstro ogrske državne železniške družbe. Pri tej priliki se je priredila velika slavnost, kateri je prisostvoval tudi železniški minister Wittek. — Bivša komorna pevkinja Bianca Bianchi je poklicana za profesorico petja na monakovski umetniški akademiji. — Zakolero je umrl v Mandžuriji 278 Evropecev. — Industrijsko in obrtno razstavo v Olomucu je otvoril v nedeljo deželni namestnik v imenu pokrovitelja nadvojvode Evgena.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 1. julija. Vsa pozornost je osredotočena na včerajšnjo sejo kronskega sveta, ki se je vršila pod cesarjevim predsedstvom in je isti prisostvoval tudi grof Goluchowski. V političnih krogih se sodi, da o kakem važejšem vspehu še govora ni. Doseglo se ni družega, kakor da sta Körber in Szell zopet začela osebno občeovati, kar je bilo že popolnoma ponehalo, in da so se cesarju obrazložila vsa nagodbe tičoča se preporna vprašanja. Vse posvetovanje je imelo značaj ekspozéja, ki naj cesarja informira. Sklepalo se sploh ni ničesar in se tudi nikakor ne more trditi, da sta se dunajska in peštanska vlada druga drugi količkej približali.

Dunaj 1. julija. Suplent v Mariboru dr. Anton Dolar je imenovan profesorjem istotam, suplent v Ptuj dr. Karol Oswald je imenovan profesorjem v Gorici.

Dunaj 1. julija. V deželnem zboru je podan predlog, naj se mesto dijet določi za vsakega poslanca pavšal letnih 1000 kron.

Budimpešta 1. julija. Ministrski predsednik Szell se je davi vrnil z Dunaja in takoj sklical ministrski svet na sejo, v kateri je svoje tovariše informiral o dogodbah v včerajšnji seji kronskega sveta.

Petrograd 1. julija. Rusko časopisje beleži vest, da je trozveza obnovljena, z veliko ravnodušnostjo. Vsi se strinjajo s tem, da trozveza nima več tistega pomena, kakor nekdanj. »Novoe Vremja« pa pravi, da je trozveza le še kompleks kompromisov, a ne več alijanča.

Odprto pismo.*)

Njegovi Prezvzišenosti gospodu **Alojziju baronu Spens-Bodenu** c. kr. justičnemu ministru

na **Dunaju.**

Glasom stenografičnega zapisnika državnega zbora z dne 18. junija 1902 blagovolila je Vaša Prezvzišenost na interpelacijo gospoda državnega poslanca Josipa Žičkarja sledeče odgovoriti:

»In der Sitzung vom 25. November 1901. haben die Herren Abgeordneten Žičkar und Genossen eine Interpellation an mich gerichtet, in welcher sie darüber Beschwerde führen, dass beim k. k. Bezirksgerichte in Pettau die Beglaubigung eines in slovenischer Sprache verfassten

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Grundbuchsauzuges verweigert wurde und dass sich der amtierende Grundbuchs-führer diesbezüglich auf einen höheren Auftrag berief.

Auf diese Interpellation habe ich die Ehre folgendes zu erwiedern:

Es ist richtig, dass der Grundbuchs-führer des Bezirksgerichtes Pettau die Beglaubigung eines Grundbuchsauzuges, betreffend die Einlagen Nr. 207 und 235 der. Cat. Gem. Schikola verweigerte, doch muss ich bemerken, dass sich der Grundbuchs-führer dabei keineswegs auf einen — in Wirklichkeit auch gar nicht bestehenden — höheren Auftrag berief.

Die Verweigerung erfolgte auch nicht deshalb, weil die Aufschrift des Grundbuchsauzuges in slovenischer Sprache verfasst war, sondern weil die Eintragungen im Gutsbestands- und Eigentumsblatte im vorgelegten Auszuge in slovenischer Sprache abgefasst waren, während dieselben im Grundbuche in deutscher Sprache erscheinen und ein Grundbuchsauzug nach § 35 der Vollzugsvorschrift zum Grundbuchsgesetze nur dann Anspruch auf Beglaubigung hat, wenn er die bürgerlichen Eintragungen »wörtlich« enthält.

Aus dem Gesagten wollen die Herren Interpellanten ersehen, dass der Grundbuchs-führer vollkommen korrekt vorgegangen ist und dass für mich jeder Anlass zu einer Verfügung mangelt.

Zal mi je, da moram resnici na ljubo Vašo Prevzišnost opozoriti na to, da se trditve tega odgovora ne vjemajo povsem z dejstvi, kar sledi iz nastopnih dokazov:

Moj tovariš gospod dr. Ivan Glaser, odvetnik v Mariboru, naprosil me je s pismom z dne 13. listopada 1901, mu preskrbeti poverjeni zemljiškoknjižni izvleček glede vložkov 207 in 235 kat. obč. Schikola.

Vsled tega naročila pošljem svojega uradnika v zemljiško knjigo, da sestavi oziroma napravi ta izvleček.

Kakor propisi zapovedujejo, naredil je moj uradnik ta izvleček najprej svinčnikom in prepisal posamezne upise poselnega, lastninskega in bremenskega lista v tistem jeziku, v katerem so bili v glavni knjigi vknjiženi.

Ta doslovno z glavno knjigo se vjemajoči zemljiškoknjižni izvleček prepisal je uradnik s črnilom v pisarni in se podal zopet v zemljiško knjigo v to svrhu, da vodja zemljiške knjige poveri uradno ta zemljiškoknjižni izvleček, ki je imel z ozirom na dvojezičnost upisov in z ozirom na to, ker ga je slovenska stranka zahtevala, nadpis:

»Izvleček iz zemljiške knjige c. kr. okrajne sodnije v Ptuiju čez vl. št. 207 in 235 kat. obč. Schikola.«

Gospod vodja zemljiške knjige zagledavši nadpis »izvleček« — ni primerjal vsebine ekstrakta z glavno knjigo, nego uradniku rekel z ozirom na slovenski nadpis: »Das unterschreibe ich nicht«.

Z ozirom na to odločno in precizno izjavo je uradnik šel spet z nepoverjenim izvlečkom v pisarno, slovenski nadpis spremenil v nemški, drugo vsebino izvlečka pa neizpremenjeno pustil.

Torej ni res, da bi uradnik nemške vknjižbe na slovenski jezik prestavil ter zahteval od vodje zemljiške knjige, naj mu prestavljeni izvleček poveri.

To okolnost dokaže s svinčnikom napisani koncept izvlečka, ki je v moji pisarni še danes vsakemu na razpolago.

Pa ne samo v tem slučaju se je poverjenje izvlečka z dvojezičnimi vknjižbami samo zavoljo tega odreklo, ker je bil nadpis v slovenskem jeziku.

Tudi meseca junija 1902 se je poverjenje zemljiškoknjižnega ekstrakta vl. št. 273 kat. obč. Hajdin odreklo edino le zavoljo slovenskega nadpisa; samo v tem slučaju vodja zemljiške knjige ni zahteval od mojega uradnika, naj izvleček še enkrat prepiše in nemški nadpis naredi, marveč je sam sestavil izvleček ter z ozirom na dvojezičnost vknjižb ni predstavil nobenega nadpisa.

To si usojam z ozirom na zgoraj doslovno navedeni interpelacijski odgovor Vaše prevzišnosti izročiti javnosti, katera naj sodi o pravilnosti mojega postopanja, o postavnosti ravnanja zemljiškoknjižnega urada v Ptuiju ter o resničnosti in popolnosti trditve, ki se nahajajo v zgoraj navedenem odgovoru Vaše Prevzišnosti.

Ptuj, dne 27. junija 1902.

Odličnim spoštovanjem udani
Dr. Anton Brumen,
odvetnik.

Borzna poročila.

Žitne cene v Budimpešti
dné 1. julija 1902.

Pšenica	za oktober	za 50 kg	K	7-61
Rž	oktober	50	6-36	
Koruz	julij	50	5-01	
"	avgust	50	5-10	
"	maj 1903	50	5-12	
Oves	oktober	50	5-82	

Efektiv. 5 vinarjev ceneje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 500-5 m. Srednji letni tlak 760 mm.

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Podoba v 4 urah
30.	9. zvečer	736.5	20.4	sr. jz.ahod	jasno	00mm.
1.	7. jutraj	735.4	18.3	sl. sev.ah.	jasno	
2.	popol.	733.6	29.0	p. m. jz.ah.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 22.1°, normala: 19.1°.

Zahvala.

Za vse dokaze srčnega sočutja povodom boleznj in smrti mojega ljubelega soproga, gospoda

Leopolda Kostelac

izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanem srčno zahvalo. Posebno pa se zahvaljujem vsem častitim udeležnikom pogreba, osobito sl. čitalnici in prostovoljnemu gasilnemu društvu v Šiški, dalje sl. pevskemu društvu »Slavec« v Ljubljani za gniljivo petje ter vsem darovalcem krasnih vencev. Bog povrni vsem!

V Spodnji Šiški, 1. julija 1902.

(1518) Ivana Kostelac.

Vodovode

za mesta, vasi, pristave, zavode, poselstva, toplice, bolnice i. t. d. napravljiva

Ant. Kunz

Morav. Granice
c. kr. dvorni zalagatelj.

Ta tvrdka je ustanovljena, kakor se more izpričati s pohvalnimi spricvali, vodovode v 42 mestih, 494 občinah, na več sto velikoposestvih in obrtnih zavodih, ter je največji in najstarejši slovenski zavod v državi za pridobivanje vode.
(1088) Prospekti zastoj. b (9)

Večje posestvo ali vilo

za ceno 30—100.000 gld. želim kupiti.

Ponudbe le naravnost od posestnikov prosi **Franc Bellan** na upravništvo Slovenskega Naroda.

(1515)

Razglas.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) bodo sprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1902/3 dne 15. julija in se pričnó ob 1/10 uri dopoldne.

Učenci, ki želijo delati to izkušnjo, naj se v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov oglasijo dne 13. julija med 8. in 12. uro v ravnateljevi pisarni ter s seboj prinesejo kratni list in obiskovalno izpričevalo. Pri oglasitvi je treba plačati pristojbine 6 K 60 h.

Vnanji učenci se k sprejemnim izkušnjam lahko oglasijo tudi pismeno, ako pravočasno po pošti pošljejo gori imenovani listini in pristojbino.

Učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici, ali ozemlju okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se smejo v ljubljanski gimnaziji sprejemati edino le po dovoljenju c. kr. deželne šolskega sveta. Kdor potrebuje takega dovoljenja, mora si ga pravočasno priskrbeti neposredno pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

V Ljubljani, dne 30. junija 1902.

(1516—1)

Ravnateljstvo I. državne gimnazije.

Naznanilo.

U trgovini

Miroslava Robiča

na Pogačarjevem trgu šte. 1

se bo prodajalo

manufakturno in drobno blago, perilo

in zavratnice (kravate) itd.

po cenah, ki jih je določilo

sodišče.

(1407—7)

Izjava.

S tem izjavljam, da potnik **Anton Vidmar**, pri tvrdki D. Rovšek, ki je od 21.—29. t. m. agitiral za povečane slike po ljubljanski okolici, Ježici, Črnučah, Domžalah, Mengešu, Šent Vidu in Škofji loki, ni več pri meni v službi, ker je nezanesljiv človek; opozarjam vsakoga, če bi mu še kdo kako naročilo oddal, ali mu dal naplačilo, smatram isto za neveljavno.

Kakor znano, ni strankam povedal svojega pravega imena.

Moji potniki niso pooblašeni vzeti kako plačilo ali predujem.

D. Rovšek

fotograf. in povečevalni zavod
(1513) v Ljubljani.

Špage vsake vrste

domačega in tovarniškega izdelka, kakor tudi za vreče vezati, **sirovega konca**, ponuja samo za preprodajalce ali večje odjemalce

Ivan Kordik

trgovina galanterije in drobnine na debelo in drobno (1457—2)
Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14.

Vničujte

muhe
najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-111)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. z. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Hebr, Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregene, Curib, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Hebr, Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Príhod v Ljubljano j. z. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak v Dunaj čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Hebr, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genevo, Curiba, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Hebr, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. **Proga iz Kovega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m jutraj, iz Kovega mesta in Kočevja, ob 4. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 30 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 3. uri 6 m popoldne, ob 3. uri 50 m in ob 10 uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Príhod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 5. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Potovalec

ki po Kranjskem redno potuje ter je pri odjemalcih dobro vpeljan, išče zanesljiva tržaška tvrdka z oljem za razpečevanje nimiznega olja in olja za jedi proti proizvodnji in delnemu prispevku za stroške.

Ponudbe pod »Olje« na A. Hirschfeld-a v Trstu. (1492—2)

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom

razpošilja zasebnikom

prva tovarna za ure v Mostu

HANNS KONRAD

ekspozitna hiša ur in zlatnine

Most (Brüx) št. 64 Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 3.75

Prava srebrna remontoarka . . . " 5.80

Prava srebrna verižica . . . " 1.20

Nikelnasti budilec . . . " 1.95

Moja tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pisem. (2758—56)

Ilustrovaní katalog zastoj in poštnine pristo.

Salame

ogrske 1-70 gld., domače iz Šunkna 120 gld., domače 1 gld., dunajske 80 kr., šunka brez kosti (Rollschinke) 90 in 110 gld., suho meso 70 kr., suha slanina 70 kr., glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer le dobro blago

(1028—5) Janko Ev. Sirc v Kranju.

Ne skisanim filistrom

ampak

prijateljem humorja

priporočamo

„Navihance“

spisal

Rado Murnik.

Velika 8°.

Str. 229.

Vsečina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Žužamaža. — Čačkočkar pa Križkraž. — Peklenki napredek. — Zavozlan roman. (1456—4)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner

v Ljubljani, Dvorski trg 3.